

საქართველოს ისტორიული ჟურნალი

№ 27

ჰოლა ლომთათიძე

ქოლა.

ვის უნდა გაუკვირდეს, რომ, მაგალითად, ხვალ დილით, გაზეთის „ახალ ამბავში“ დაახლოვებით ასეთი ცნობა გამოქვეყნდეს:

„მეორე სათათბიროს ყოფილ დეპუტატს, აწ განსვენებულ ქოლა ლომთათიძეს, ხელახლა სამართალში აძლევენ; ბრალათ სდებენ იმას, რომ მოკვდა მაშინ, როდესაც სამშობლოში მისი დაბრუნების საკითხი ჯერ გადაწყვეტილი არ იყო და, ამ გვარათ, სიკვდილი გამოიყენა სადემონსტრაციო საშუალებათ, რათა რუსეთის მცხოვრებნი აეღელვებინა და არსებულ წესების წინააღმდეგ აემხედრებინა“.

სწორეთ ახი იქნება მასზე!

განა აშკარა არ არის, რომ ეს უკანასკნელი ბოროტ მოქმედება ქოლამ წინათ განზრახული მიზნით ჩაიდინა და მოკვდა მხოლოდ იმიტომ, რომ მთავრობისთვის ხელი შეეშალა მ-ს დაბრუნების შესახებ აღძრულ შუამდგომლობის განხილვაში?

ქოლამ მშვენივრათ იცოდა, რომ სულ რაღაც ათიოდე წლის განმავლობაში ზემოხსენებულ შუამდგომლობას განიხილავდნ და ასე თუ ისე გადაწყვეტდნ.

განა არ შეეძლო ეს რაღაც ათიოდე წელიწადი მოეთმინა, ვიდრე საკითხი გადაწყდებოდა, და შემდეგ მომკვდარიყო?

და რაკი ასე არ მოიქცა და ნებადაურთველათ მოკვდა უდროოდ დროს, აშკარაა რაიმე ფარული მიზანი ჰქონებია. ხოლო რა მიზანი უნდა ჰქონებოდა მემბოხესა და ურჩ ქოლას, თუ მთავრობის შეწუხება და ხელის შეშლა არა!

ოხ, ეს ქოლა, ეს ქოლა!

სიკვდილიშიაც რომ თავისი არ მოიშალა!

ქეშმარიტათ, ახი იქნება მასზე, ერთ საზრალ-მღებლო ოქმს რომ კიდევ ჩააბარებდნ...

მაგრამ, ადვილათ შეიძლება, უაქმე სულ სხვაგვარათ დატრიალდეს.

ვინ იცის, იქნებ არც კი მიაქციონ ყურადღება ქოლას წინადგანზრახულსა და ნებადაურთველ სიკვდილის რევოლიუციურ სარჩულს, ან ვერ შეამ-

ჩნიონ ის ვერაგული განზრახვა, ქოლას სიკვდილში რომ იმალება.

მამინ ქოლას საქართველოში დაბრუნების საქმის წარმოება არ შეწყდება და მოსალოდნელია, ადრე, სულ ადრე, გაანთავისუფლონ კიდევ ქოლა.

„ვინმე ლევა მოსასხამიანი“ მივა მაშინ სარატოვის ლაბიტთა თავშესაფარში და ქოლას განთავისუფლების ფირმანს მიიტანს:

— დამიძახეთ მეორე სათათბიროს ყოფილ წევრს, სასჯელ-მოხდილ კატორგელს, ბიკენტი ლომთათიძეს!

— უკაცრავად, მაგრამ ბიკენტი ლომთათიძე დიდი ხანია მოკვდა.

— როგორ თუ!.. როგორ ბედავთ? როგორ გაბედა?..

— თქვენო მაღალშობილებავ, ჩვენი ბრალი არ გახლავთ.. ის ისეთი მოუსვენარი რამ იყო, რომ...

— არა, როგორ გაბედა მეთქი ნება-დაურთველათ?!

ვინ იცის, იქნებ, სწორედ ამ ეფექტის გულისათვის მოკვდა ქოლა!.

ქოლას უყვარდა ასეთი ეფექტები.

ვთქვათ, საბრალმდებლო ოქმს გადურჩა ქოლა. ჩვენი კულტურული საზოგადოების სამსჯავროს ხომ მაინც ველარ ასცდება!

წარმოიდგინეთ, ქოლამ 15 წლის წინეთ ბელეტრისტობა დაიწყო და ამ ხნის განმავლობაში მრავალი მოთხრობა და ამბავი დასწერა. მას იმ თავითვე თვალსაჩინო ნიჭი ეტყობოდა და ეს ნიჭი, რაც დრო გადიოდა, უფრო იზრდებოდა და შევნიშნებოდა. მისი შემოქმედება იმდენათ თავისებური და ძლიერი იყო, რომ ქოლა ბევრის აზრით, საუკეთესო მწერლათ ჩაითვლებოდა თანამედროვე ბელეტრისტებში. მისი ნაწერები რომ შეაგროვო, რამდენიმე ტომი გამოვა. მან თარგმნა ჰენრი ჰეინის ლექსები და ეს თარგმანი „ცალკე წიგნათ გამოვიდა“.

მაგრამ ქოლა აბა რის ქოლა იქნებოდა, რომ აქაც თავისი ზნე არ გამოეჩინა და მის მაგიერ, რომ დაეცადა, ვიდრე ჩვენი კრიტიკის და საზოგადოების კულტურული ნაწილი დააფასებდა მის ბელეტრისტულ ღვაწლს, ასე მუხანათურათ არ მომკვდარიყო.

თითქო ქოლამ არ იცოდა, რომ ჩვენ პირუთვნელსა და ფხიზელ კრიტიკოსებს ერთი წუთი დრო არა ჰქონდათ და სანამ ქართველ უაილდების, მოპასანების და ტეტუაიერების შემოქმედებას არ შეამკობდენ, სპირიდონ მცირიშვილისა და გერისათვის ვერ მიიცილიდენ!

ქეშმარიტათ სასტიკი მსჯავრის ღირსია ქოლა ჩვენი მოწინავე საზოგადოებისა და ქართული სიტყვა-კაზმული კრიტიკის მხრითაც...

ქოლას ერთ-ერთ გრაციოზულ „სილუეტში“ პატარა ბავშვი უცხადებს თავის ტუსალ მამას, მე და დედა ვარსკვლავზე, ვენერაზე, უნდა გადავსახლდეთ საცხოვრებლათო. — მე კი არ წამიყვან თანო? ჰკითხავს მამა. ბავშვი პირში თითს ჩაიდებს, დაფიქრდება და კარგა ხნის დუმილის შემდეგ ასე უპასუხებს:

— როგორ არა, შამილო, წაგიყვან! იქ, ვენერაზე, ხომ არის ციხე? შენ ხომ ციხეში უნდა იცხოვრო!

და აი ქოლა გადასახლდა კიდევ თავის „ვენერაზე“, იქაურ ციხეში სამუდამო საცხოვრებლათ. ის ვენერა, სადაც ეხლა ქოლა დაბინავდა ნიადაგ გზას უნათებდა მას.

მომავლის აკვანი და სავანე — მუშა ხალხი, — აი ქოლას ვარსკვლავი.

და ციხე, სადაც ახლა ქოლაა დატყვევებული, და საიდანაც ვერასოდეს ველარ განთავისუფლდება — ამ მშრომელი ხალხის გულია!

ეშმაკმა იცის!

- ალბათ შემოვიდოდა... ასე... ასე...
- რატომ „ალბათ“, მეგობარო, და ისიც „ასე... ასე... ასე... ნუ თუ ამდენი ხნის განმავლობაში გარკვეულად არ იცი რამდენი შემოვიდა?
- კარგია ერთი, ჩამომეხსენ ღვთის გული-სათვის, ეშმაკმა იცის მაგათი საქმე...
- უჭუუუ...

როცა ჩემს სახელს ყური მოკვარი, უნებლიეთ დამაინტერესა მუსაიფის შინაარსმა.

— მართალია, ყველაფერს, რასაც ჩვენი მოღვაწეები თავს ვერ გაართმევენ, ეშმაკს მიუდენიან ხოლმე, მაგრამ ნეტავ რაზე უნდა ჰქონდეთ მუსაიფი ამ ყმაწვილებს?..

ვფიქრობდი გუნებაში და თანაც სირცხვილის გრძნობა მქეჯნიდა. იმათი აზრით „ეშმაკმა იცოდა ყველაფერი“ და ნამდვილათ კი მე არაფერი არ ვიცოდი. ცნობის მოყვარეობამ გამიტაცა. უფრო ახლო ავეტუხე მოუბართ და სმენად გადავიქეცე.

- დაიბეჭდა ვგონებ ხუთმეტი ათასი ცალი...
- არა, მეტი. ხუთმეტი ათასი წინა პირველათ იყო განზრახული, მაგრამ როცა პროვინციიდან განცხადება განცხადებაზე მოდიოდა: გამოგვიგზავნეთ, ასი, გამოგვიგზავნეთ ხუთასი, გამოგვიგზავნეთ ათასიო, გამომცემლებს იმედი მიეცათ და შეტი დაბეჭდეს.

— მე მგონია ხუთმეტი დაბეჭდეს. მართალია პროვინცია აღფრთოვანებით გამოეხმაურა, მაგრამ, როგორც მახსოვს ქალაქი ვერ იშოვეს.

ცნობის მოყვარეობა ჩემი წუთობით იზრდებოდა. გადმოვალაგე მეხსიერების ყუთიდან ყველაფერი მაგვარი მოგონებანი, შევსცურე შორეულს წარსულში, მაგრამ ამაოდ! ვერარა ნიშანი, არავი-

თარი კვალი. მოსაუბრებმა და მათ შორის უფრო ხნიერმა ვგონებ შეათეჯერ გაიმეორა სიტყვა: „ეშმაკმა იცისო“ და ჩემს გულში დანთებულ ცეცხლს ნავთი დაასხა.

მიდიან. მიყვები. მუსაიფობენ, ვუსმეს.

— არა, რუსული გამოცემა ნახევარზე გაცილებით ნაკლები დაიბეჭდა. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო.

— ვითომ რატომ?

— იმიტომ, რომ უმთავრეს მკითხველებს ქართველები შეადგენენ.

— კი, მაგრამ ქართველებში ვინც ქართული კითხვა იცის, იმას რუსულიც გაეგება და ვინც რუსული იცის იმაში ქართულის მკოდნე არც ისე ხშირია.

— ერთი სიტყვით ეს ასე იყო: „ძმური სიტყვა“ ორჯერ და მამჯერ მეტი დაიბეჭდა, ვიდრე „ბრატსკოე-სლოვო“, რატომ მოხდა ეს ასე ეშმაკმა იცის!

—

— აჰა! აი რაში ყოფილა საქმე! ვაი სირცხვილო, ვაი სირცხვილო!..

ვიმეორებდი გუნებაში და თან ვეძებდი ჩემი ცოდნის სალაროში ყოველგვარ წვრილმან მოგონებას „ძმური სიტყვის“ შესახებ.

გამახსენდა:—ჯერ კიდევ 29 ივლისს, „თანამედროვე აზრის“ მე-123 ნომრის ქრონიკაში ეწერა: „ქართულ მაჭმადანთა დღე დასრულდა. რაშაბათს, 27 ივლისს გააუდა „ძმურა სიტყვის“ დაწახნაი ნომრება. ამავე საღამოს შეუდგენ ყუაბუბადან ფულუბას თვლას“.

— კარგი და პატროსანი! ველაპარაკებოდი მე ჩემსავე თავს,—ფულუბის თვლა დაიწყეს 27 ივლისს საღამოთი. მას შემდეგ გავიდა: 5 დღე ივლისი, 31 დღე აგვისტო, 30 დღე სექტემბერი, 31 დღე ოქტომბერი და 8 დღე ნოემბერი, სულ 105 დღე. მე არა ვარ იმის მომხრე, რომ მუშა, თუნდაც იგი საქველმოქმედო საზოგადოებაში მსახურებდეს, რვა საათზე მეტი ამუშაონ, მაგრამ ამ შემთხვევისთვის ავილოთ საპუშოა დღე 5 საათის სიგრძისა. გამოვა სულ 525 საათი. საათში ჩვეულებრივი მუშა დაითვლის არა ნაკლებ 3600 უზალთუნისა. (საჭიროა ვიცოდეთ, რომ „ძმური სიტყვა“ იყიდებოდა ცალი ორ შაურათ). მაშასადამე 525 საათში ერთ კაცს შეეძლო გადაეთვალა 189000 უზალთუნი, ანუ 189000 მანეთი.

— მაგრამ, ვმუსაიფობდი ჩემთვის, საქმე იმაშია, რომ თვლა ჯერაც არ გათავებულა. მაშასადამე შევოსავალი „ძმური სიტყვისა“ ზემოაღნიშნულ თანხას უთუოდ სპარბობს.

თავისულოთ ამოვისუნთქე!—დიახ, ახლა ეშმაკმა იცის, რამდენი შემოვიდა „ძმური სიტყვის“ გაყიდვით ჩვენი ძმების აქარლების სასარგებლოთ, დაახლოვებით მაინც იცის მეთქი, არხეინათ ჩავილაპარაკე და...

—

სწორედ ამ დროს მომესმა უკანიდან ბოხი ხმა ივანე ქველმოქმედოვისა.

— ეშმაკმა იცის მაგათი თავი! კაცო, ამბობენ ზოგიერთ აგენტებს ჯერაც არ წარმოუდგენიათ პროვინციიდან ხვედრი ფული და ანგარიში არ გაუსწორებიათ... აბა საიდან მეცოდინება რა შემოვიდა.

— ვინ არიან ეს აგენტები? შეეკითხა ელენა ქველმოქმედოვისა.

— ეშმაკმა იცის იმათი თავი!

—

თავბრუ დამესხა! ახალი კითხვა, ახალი თავსამტვრევი საგანი! ახალი შეურაცხყოფა ჩემი ეშმაკური თავმოყვარეობისა.

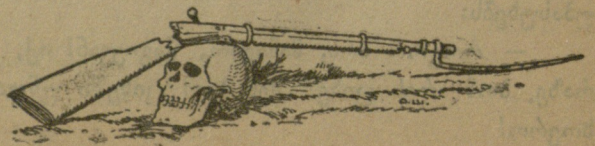
— ოოოჰ, ქველმოქმედებო! დამაცადეთ, მე თქვენს ოხთში ამოვალ, უთუოდ ამოვალ! თქვენი მიზეზით უნდა ახსენონ წარა-მარა ჩემი სახელი. დამაცადეთ, დამაცადეთ. მე არასოდეს არ მიყვარდნენ ქველმოქმედები, მეტსაც ვიტყვი:—ქველმოქმედი და ბოროტ-მოქმედი ჩემთვის ბევრით არ განსხვავდებიან, და თუ... და თუ... და თუ კი ისინი ასე წარამარა „მოიღებენ სახელსა ჩემსა ამოსა ზედა!..

ამ ბოროტი განზრახვით გავექანე საქველმოქმედო საზოგადოებისაკენ. დიახ მსურს გავიგო იმათი სახელი, ვისაც ივლისიდან ჯერაც ვერ გადაუთვლია „ძმური სიტყვის“ გაყიდვით შემოსული უზალთუნები,

რომ ამ პირებს ანგარიშსა და ყოფაქცევაში ორი დავუსვა.

ვნახოთ.

ეშმაკი.

ბებერი მგელი.

(განაგახა)

დაბერდა მგელი, ბეხრიკი,
დასძვრა ბრჭყალი და კბილები
მას ხორცზე ტყავის ნაგლეჯი
და ძვლებზე ნაცოდვილები.

დაპკარგა ძველი ჯავარი,
ძველი რიხი და ღონეა,
დღეს, როცა ამას იგონებს,
სიზმარი ჰნახა ჰგონია.

ახლა აჩრდილიც არ არის
იმ რაინდობის ჟამისა;
ერთი-ღა შერჩა წარსულის,—
—მახვილი მადა ჰამისა.

მაგრამ რა ჰამოს?!?! ითხოვოს?
ვინ არის თხოვნის გამგონე?
თვითონ იწოვოს... საღ შესწევს
მას საამისო ძაღლდნე?!?!

არა და კვდება სიმშლით,
რომ დადის, ატყობს იქცევა...
სხვა ღონე ვერა იღონა
და მწყემსს მიმართა ისევა.

უთხრა მას:—რაა, ძმობილო,
გადამკიდხართ მწყემსები
და ჩემი ნახვა გესობათ
თვალში თქვენ, ვითა ნემსები?

მართალი არის, ზოგ-ზოგჯერ
მოგტაცებ ხოლმე თითო ცხვარს,
მაგრამ ეს კუქის ბრალია,
თორემ ქურდობა არ მიყვარს.

ვინაა დანაშაული,
რომ მშიერს ჰამა სჭირია,
რომ მუცლის მოსამსახურე,
კბილები, ყბა და პირია?

მოდით და ერთი გამაძღეთ,
მომეცით ლუკმა დღიური
და გამომცადეთ რა მშვიდი
შევიქნე მე ეგ ტყიური.

— რა გაძღობაო, სთქვა მწყემსმა,
ვისი გაძღობა, მსუნაგის?!?!
მგელი გამძღარი ვინ ნახა
მობინადარე ბუნაგის?

საქმეც ის არის შე წაწკო,
რომ არ გაძღები აროდეს...

გამშორდი, სულს რომ მიათრევ
შენ ჩემგან, ეგ გიხაროდეს.

მგელს ჩხუბის თავი საღ ჰქონდა,
ალარ ებადა კბილები...
მეორე მწყემსთან წავიდა,
პირველის განაწბილები.

— ძმობილო, იცი?!! უთხრა მას
მე ერთი რამე მწადია,—
შენთან მოყვრობა ვიფიქრე.
ეგრე სჯობს ცხადზე ცხადია.

პირობას დავდებ,—გემოყვრო,
დავაგდო ჩემი ადათი.
ოღონდაც ყოველ წელიწადს,
მაძლიე ცხვარი ათ-ათი.

მერე მე ჩემთვის, შენ შენთვის,
სიტყვა სიტყვა... პირია...
ალარც ამდენი ქოფაკის
ყოლა და რჩენა გჭირია.

— ათი ცხვარიო?!?! რას ამბობ,
რომ სული გაგავდებო!
ერთის მომცემი ვინაა!
რას მიედ-მოედებო?!!

— მაშ, არც ერთს მომცემ?!! სთქვა მგელმა,
— მგელო, გამშორდი ხელადო,
ცოცხალს რომ გიშვებ არ გყოფნის
შენ ჩემგან საციქველადო?

კარგია შენმა სიცოცხლემ
თუ ავეყვ მე შენს ქორებსო
და ხარკი მივცე მებეგრეს
ადვილათ მოსაშორებსო.

— რა მეშველება! სთქვა მგელმა,
ნუ თუ არ არის რამე ხსნა?
მესამე მწყემსთან წავიდა,
სხვა გზა რა ჰქონდა, რა ექნა?

— მწყემსო, უთხრა მას,—გავიგე
რომ მოგკვდომია მურიო,
და ახლა სხვა ძაღლს დაეძებ,
აკისრო სამსახურიო.

და გირჩევ, წადი იოლად,
მოდო ჰკუასთან შენც ახლო,
მე დამიყენე დარაჯათ...
მიყურე, როგორ გეძაღლო?!!

და მერე კიდევ, მას შემდეგ
რა რომ დავაგდე მგელობა,
შენთვის მოძევა ვიქნები...
ვიცი დარაჯის ხელობა.

მწყემსი აენტო, უყვირა!

— როგორ თუ შემასხრებო!!!
და შენგან მერე ვინ იხსნას
ჩემი საწყალი ცხვრებო!!!

სად თქმულა კაცმა საცავად
ქურდს ჩააბარა ქონება!!
გამშორდი... არ დამკარგვია
ჯერ სამაგისოდ გონება.

— ოჰ, რა ძნელია სიბერე,
ეგ ოხერი და ტიალი!!..
სთქვა და სხვა მწყემსთან წავიდა
ეს მგელი ნახეტიალი.

— მიცნობ მე მწყემსო? ჰკითხა მას.

— შენ კი ვერ გიცნობ პირადო,
მაგრამ, ჰო, შენისთანებს კი
ბევრს ვიცნობ ჩემდა ქირადო.

— ჩემისთანებსო? ვინ ნახა
ჯერ მგლები ჩემი ფარდები?
მე, როცა კარგათ გამიცნობ,
უმაღვე შეგიყვარდები.

— ვითომ და რა ხარ ასეთი,
მგელი ხარ, მეტი ხომ არა.

— მგელი ვარ, მარა უვნები,
ჩვარი ვარ, ერთი, ტომარა...

ცოცხლებზე ველარ ვნადირობ,
ბეჩავი, მე უსვებედო...
დამრჩვალნი რამე თუ ვნახე,
ეგები იმას შევებედო.

ამიტომ მოვალ ზოგ-ზოგჯერ
მე ამბის გასაგებებადა, —
ეგების რამე მოგიკვდა
რომ მომცე წასაღებებადა.

მხოლოდ დამრჩვალნი მომეცა
რომ გამოვიძლო მუცელი...
თორემ სხვა ზიანს შენ ჩემგან,
ნურც იფაქრებ და ნურც ელი.

— მოხვალო?!?? გასწი! მთელ ფარას
დამიხოც შენ ერთ ღამესო,
მგელი დამრჩვალის მკამელი
დაზოგავს ცოცხალ რამესო.

გაძლიო, თუნდაც დამრჩვალნი...
რა მეგობარი შენ ხარო...

სანამ ცოდვილ სულს დასტოვდე
გამშორდი რას მიდგებარო!!!

მგელი შეშინდა: სთქვა, — მწყემსი
ავია, ავი სახისო,

„კლიაუზნია“ ვილაცა,
რა მკვახედ გაიძახისო!

და გამობრუნდა განგალით
სხვა მწყემსს მიადგა კარებზე.

— ერთს კიდევ ვსინჯავ ჩემს ბედსო,
სთქვა დაჩვეულმა ვარებზე.

— მწყემსო, უთხრა მას, ტვაი მაქვს
მე ერთად ერთი ქონება,
და მსურს შენ მოგცე ფეშქაშად,
ნახე თუ მოგეწონება.

გასინჯა მწყემსმა და უთხრა:
ჰო, კი ღირს ვახდის ქირადო,
ეტყობა, ძაღლის კბილები
მას არ გაჰკვრია ხშირადო.

— დიახ, და საქმეც ეს არის,
რომ სანაქებო ბეწვია.

და რადგან უკვე ვიგრძენ რომ
სიკვდილის ეპი მეწვია,

ანდერძი დავსდევ, — როს მოვკვდე,
(სხვა ან კი რა დამრჩენია)

ტყავი შგნ უნდა გამხადო,
ღმერთმა შევარგოს შენია.

ოღონდ კი, სანამ ვიცოცხლებ,
მასვი—მაქამე, მარჩინე...

და როცა აღვესრულები
ანდერძი გამოაჩინე.

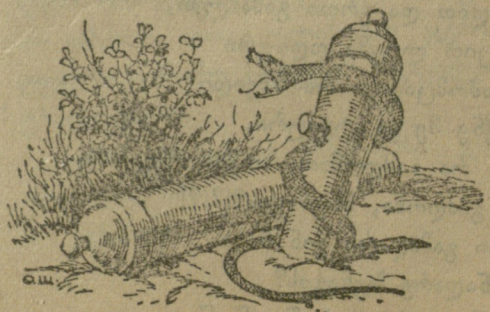
მწყემსს გაეცინა და უთხრა:

— ვეკრძალვი ხარჯებს კერძოთო.
სჯობს ახლავ ვაგხდი ე მაგ ქურქს,
უხარჯოთ, უანდერძოთო

და შუბლში ტყვია უსწორა
(ის კეტით აღარ აწამა)

მოჰკლა და ტყავი გააძრო,
ღეში კი ძაღლებს აქამა.

ა. ბლიკვამე.

ნარკვევი.

(ანუ სალაყბო წერილი)

„შეპკრთა სუსხი... შავი ნისლი
 უფსკრულისკენ მისრიალებს...
 ჰა დრომ დაჰკრა სანეტარომ
 და ზამთარიც ხუჭავს თვალებს!
 იქ შეხედე, ცის კიდურზე,
 მზე ოქროს სხივს აელვარებს!
 მთის მწვერვალზე ძღვევის დრომას
 აღმასივით აფრიალებს.
 ამიტომაც შავი ნისლი
 უფსკრულისკენ მისრიალებს...
 ზამთარი თრთის სულთ მობრძავი—
 სამუდამოთ ხუჭავს თვალებს“.

გაზ. „სამშობლოს“ სურ. დამატება № 29.

ეს ლექსი ძველ დროში დაწერილია, იმ დროს, როდესაც მწერალ „თაგუნას“ სიტყვით: „საქართველოში ერთ მილიონ მგოსანზე ერთი მცხოვრები მოდისო“. მაშინ თურმე, თუ პოეტი არ იყავი, სოფელ-ქვეყანაში თავს ვერ გამოყოფდი. აუცილებლათ ყოველივე სქესს, ცხრა წლიდან უნდა დაეწყო ლექსების წერა, მაგრამ ეს დალოცვილი სამწერლო ნიჭი ყველას ხომ არ გამოყვება; არა და სხვა ყოველივე ხელობა სამარცხვინოდ იყო აღიარებული. მაგალითად: მიწის მუშას, უკაცრავად პასუხია ვირს ეძახოდენ. ამისათვის ეგრედ წოდებულ მიწად-მომქმედ აგრონომებმა დაანებეს ამ თანამდებობას თავი და მგოსნობა იწყეს. (მაგ. სიმონ ქვარიანი, და სხვები)... რასაკვირველია არც აღუკანტებს შევლოდა თავის აღუკანტობა სახელის მოსახვეჭად, განსაკუთრებით მის შემდეგ, რაც მგოსან აკაკიმ მათ მჩხავანა კატები უწოდა. ამიტომ ბევრმა ვეჭილმა იწყო მგოსნობა (გვაზავა და სხვ.) ჰო და ასე იყო, ყოველი პროფესიის კაცი. ამისთვის გახშირდა სხვისი ნაწერების მითვისება, მაგ. ზემო დასახელებული ლექსი გვხვდება ჩვენ სამ პიროვნების ნაწარმოებში: პირველი ეკუთვნის სოლ. გოშაძეს, 1907 წ. იხ. „ახალი ჩანგი“ გამოც. 1910 წ. გვ. 240, და რეკვე როკოკოს ზეპირ სიტყვებში, მესამე ეკუთვნის პლაგიატორ კ. მიმქრალს. (კოსტა ცერცვაძეს) გაზ. „სამშობლოს“ დამატება 1915 წ. თუ იმას არ ვინაგარიშებთ ვითომც, რომ კვერცხი უმანდელია ქათამზე, ეს ლექსი უნდა მივაკუთვნოთ სოლ. გოშა-

ძეს. კ. მიმქრალს კი მოპარული უნდა ჰქონდეს. რეკვე-როკოკოზე კი ვერაფრს ვიტყვით, ვინაიდან ის იუმორისტი იყო და ასეთს სერიოზულს ვერაფერს დასწერდა. მხოლოდ ზეპირ-გადმოცემებში ჩვენ ვხვდებით: „მოძრაობის დროს, თურმე, სალაც ხის ქვეშ ხალხს კრება ჰქონდა. ერთი შემოძველებულ მუნდირიანი ხმელი, მორჩილი, ქერა კაცი, ხეზე შემდგარიყო და ხალხს ეუბნებოდა: „დღევანდელი მსხვილი ბურჟუაზია, რომელიც ობობასავით გვწოვს სისხლს, სუყველა ჩვენს ზურგზეა გასუქებულიო“. იქვე მდგომმა რეკვემ მოსწრებულათ მიუგო მას:

— შე მამაცხონებულო, შენს ზურგზე რწყილი კბილებს დაიმტვრევს და ისინი როგორ გასუქდებოდნო.

რეკვე როკოკო.

რკინის გზაზე მოგზაურთათვის

(ნასესხება)

რკინის გზაზე სამგზავრო ბილეთის ფასი არ გადახდება ბავშვებს (რომლებიც იმყოფებიან დედის მუცელში).

მგზავრს არ გადახდება ბავაჟის ფული (იმ ბარგის, რომელიც სახლში დარჩა და თან არ მიაქვს).

მესამე კლასით მოგზაურობის დროს ზედ მეტს არავენ გადახდევინებს იმ მოგზაურს, რომელსაც აღებული აქვს მეორე კლასის ბილეთი.

შეყვარებულებს ნება ეძლევა რკინის გზის ვაგონებში ერთმანეთს ეარშიყონ, ამის ჯარიმათ არავენ არას ითხოვს.

იმ შემთხვევაში, თუ არც ერთ ვაგონში თავისუფალი დასაჯდომი ადგილი არ მოიპოვება მგზავრს სრული ნება აქვს ფეხზე გაჩერდეს.

ყველა მგზავრს (გარდა ხუცისა) უფლება აქვს ჯიბით უფასოთ ატაროს ნივთები.

საქალგებო განყოფილებაში მხოლოდ იმ მამაკაცს შეუშვებენ, რომელიც კონდუქტორს „მალარიჩით“ დაარწმუნებს, რომ ის დედაკაცია.

ყველა ვაგონი, რომელიც სამგზავროთ არ არის დანიშნული და სადგურებში დგას, სუფთაჯ არის დაცული.

რკინის გზის მსახურებს უფლება არ აქვთ მგზავრებს (რომელთაც ბილეთი აქვთ) ზედ მეტი გადახდევინონ, იმისათვის, რომ მათ აგინებენ და ზოგჯერ კიდევ სცემენ.

„წესრიგის დასაცავათ ყოველი კორიდორის შე-
სავალთან სდგას მეკარე, რომელიც მიუცილებლად
უნდა იყოს დანიშნულ ადგილას, რომ მოწაფეთა-
განი არაფინ გამოუშვას და არც არაფინ შეუშვას.
მეკარესა ჰყავს ამხანავი, რომელიც მას ეხმარება
ხოლომე.

ალ. ჭიჭინაძე. („სახ. ფურ.“ 418)

პარადი ქართულ გიმნაზიაში

ა. ჭიჭინაძე. გამარჯობა, ყოჩაღებო!

მხახურთა რაზმი. გამარჯვებას ვუსურვებთ ფქვენს მაღალ დირექტორობას!

თფილისის ტრამვაი

რასინი. მოიღეთ მოწყალება ღვთის გულისთვის, ხომ ხედავთ ჩემს სამოსელს?

ბრძანება ეშმაკისაგან.

(ბუტუნასადმი ფოთში)

კერძო ცნობები მოსდის ჯოჯოხეთს,
 შენი სიჩუმე გვაკვირვებს დიდათ:
 „სერგია რადგან აღარ გამოდგა
 შანტაჟისტების გზათა და ხიდათ,
 პეტრეზა შვილის წართმევა სურდათ,
 შემდეგ ვასილზე კვლავ მისაყიდათ,
 სახლში მიმავალს დაესხენ თავზე,
 როს მიდიოდენ ბაზრიდან მშვიდათ.
 ტყვე დედა-შვილმა შექმნეს კივილი,
 პოზიციური გაჩაღდა სროლა,

ვასილი დასჭრეს თუმცაღა პეტრემ
 შანტაჟისტებსაც კი მიაყოლა.
 მოულოდნელმა ცხარე შელულმა,
 დასცა მთელ ქალაქს რა შიშის ზარი,
 ყველა სახლებში ჩაქრა სინათლე,
 ბაზარმაც ხელოთ დაჰკეტა კარი,
 რადგან მეკობრე მტერი ეგონათ,
 ზღვიდან ხომალდით შემოპარული.
 ვინ იფიქრებდა მტერი შინ გვყავდა,
 მტერი „მოყვრებში“ თავ შეფარული.
 მსხვერპლიც გადარჩა შეუწირველი,
 დამნაშავენი კი მიიმალა,

თუმცაღა იმათ აღმოსაჩენათ
 მიღებულია ყოველი ძალა“
 თუ მართალია ყოველი ესე
 და შენ კბილებით აჩერებ ენას.
 ალბათ გაშინებს შანტაჟისტები,
 არ ერიდები ეშმაკის წყენას.
 ას ორი მუხლით უნდა დავსაჯოთ
 მშიშარა ჩვენი თანამშრომელი,
 აგე პასუხი ჩვენს ბრძანებაზე
ჯოჯოხეთიდან არის რომელი.

განმარტება ეშმაკისადმი.

ბოროტ სულების გულთამხილველო,
 სრულო მმართველო ჯოჯოხეთისა,
 სასუფეველის უარმყოფელო
 გამარისხებო მაღლით ღმერთისა!
 მივიღე თქვენი მკაცრი ბრძანება
 რითაც მომელის სასჯელი მწარე,
 სასჯელზე უფრო მე ის მაშინებს
 არ აგვიჯანყდეს შავი ზღვის მხარე.
 ერის ოჯახში მახინჯ შვილებზე
 თუ გავამელავენთ სუყველაფერი,
 გამცემ-მძარცველი, შიშველ-მშიერი
 ხო გაიღანძლა ქართველი ერი?
 იქნება ფიქრობთ, ექს-რაინდები
 სხვა ტომის არის, ან სხვა ნაცია?
 არა... ისინი კარგა ცნობილი
 და შინაური ჩვენი კაცია.
 რაღა ვამხილო, რაც ყველამ იცის,
 რასაც სუყველა ერთგულად ფარავს
 კაცი, რომელიც არ სთესს, არა მკის,
 არც მოხელეა, არც მიწას ჰბარავს,
 მდიდრულად ცხოვრობს, „წრეში“ ტრიალებს,
 ქელებიც უყვარს, თამაშიც ხშირათ,
 შემოსავალი თუმც არ სჩანს მისი,
 ხარჯვას და ფლანგვას არ ავდებს ჩირათ.
 თუ ამას ფარავს გარშემო ყველა,
 მე რაღას ვავხდე, მიბრძანეთ ერთი,
 რად მსჯის ეშმაკი ჯოჯოხეთიდან,
 ან სამოთხიდან საბაოთ ღმერთი?
 ეხლა ხომ მიხვდით, ქაჯათ მეფეო,
 უმართლოთ მაწერთ სიმხდალე შიშსა,
 გამბედაობას მიწუნებ ქართველს!
 არ გეკადრება ქართველის ჯიშსა.

ბუტუნა.

გამოქცეულები.

— მართლა, კინაღამ არ გადაავიწყლა? წელან
 ფოსტალიონმა დეპეშა გადმომცა. წამოიძახა ილია
 მანუჩარიჩმა, უბიდან დეპეშა ამოიღო და კითხვას
 შეუდგა.

— რაო?!? რაო?!.

რამდენი გადმოხვეწილია ქუთაისის გუბერნია-
 შიო?!. როგორ?!. ჩემი ქალაქი თბილისი ხომ არ
 ჰგონია მამა-ცხოვნებულს, რომ გადმოხვეწილებს აღ-
 გილი ჰქონოდა???... ცდები, ცდები... შე. დაიღრი-
 ალა ილია მანუჩარიჩმა და რაიანდული სისწრაფით
 მიიჭრა ტელეფონთან.

— ღზინ... ღზინ... ღზინ...—

— ვინ ლაპარაკობს აა? ჩასძახა ილიამ.

— შე ვარ მე, ვანო! *) იყო პასუხი.

— აა ვანო... გამარჯობა... სადა ხარ კაცო
 რომ ველარ გბედავ ეს ექვსი თვეა?! მარა ამაზე სხვა
 დროს... შენ ეხლა მითხარი, ამ ახლო წარსულში
 ოლასკურისკენ, ან სიფირჩხისკენ ხომ არ აგივლია?!?

— საფირჩხიაზე გასული თვის ხუთ რიცხვს
 დავაპირე ასვლა; მინდოდა უდროოვოთ დაქარგუ-
 ლი მეგობარი საფლავის კარამდე მიმეცილებია, მაგ-
 რამ არც ერთმა მეეტლემ არ წამიყვანა; ფეხით იქ
 გადასვლას კი, როგორც იცი, კი ბიჭი უნდა, ჩემო
 ილია.

— ოლასკურასკენ?

— ოლასკურაზე ამ კვირია ვიყავი იმავე მიზ-
 ნით, მაგრამ ნეტავი შენის კარგად ყოფნით სულ
 არ წავსულიყავი... ველარც მიზანს მივალწიე და
 ფეხი კი შიგ მუხლში ვიღრძე. ეტლს და მეეტლეს
 რა მოუვიდა ახლაც არ ვიცი, რადგან მე მხოლოდ
 დღეს დილით მოვედი გრძობაზე. რაფა, რაშია
 ილია საქმე??.

— რაშია საქმე და ჩვენი დედა ქალაქის არა
 მკითხე თავი, დეპეშით მეკითხება თფილისიდან:
 რამდენი გადმოხვეწილია ქუთაისის გუბერნიაშიო...
 იმას კი არ კითხულობს არის თუ არაო... არა, პირ-
 დაპირ, რამდენიაო!? მართლა, იქნება მოჰკარი სადმე
 თვალი იმ გამოქცეულებს? ან თეატრში, ან ბალში,
 ან კლუბში?!

— არა, არა და არც მგონია, რომ იყვნენ.

— აკი მეც მასე მგონია!! უკაცრავად, მშვი-
 დობით იყავი...

*) სამოქ. თვითმქართველობის წევრია.

— თურმე, ბატონო, კვალსაც ვერ მიაგნეს...
ბარე ორმოცდა ათი კაცი ყოფილა, გაუბედავად
წაილაპარაკა ილია მანუჩარიჩის მსახურმა, რომელიც
ხმაურობის გამო ოთახში შემოსულიყო.

— ვინ ყოფილა ბიჭო ორმოცდა ათი?

— თქვენ რომ ბრძანებთ ბატონო ისინი...
გაქცეულები.

— მერე შენ საიდან იცი??

— ლადიკავკაზში კი არა ბატონო, პეტრებუნ-
წყში რა ხდება იგი ვიცი თქვენის წყალობით... ასე
მოგახსენებენ ბარე ხუთი ქე ოუგორებიან და სხვებს
კი თავისთვის უშველიათო...

— ბიჭო რეებს ბოდავ?! რა პეტროგრადიო,
რა ვლადიკავკაზიო! რა ოუგორებიანო. ხომ არ გა-
გიყებულხარ?!

— აბა მაგას რეიზა იკადრებ ბატონო... რამ
გამაგიჟა ამხელა კაცი... ჩემი თვალებით რომ არ
წამეკითხა კილო იტყოდა კაცი...

— რა, ბიჭო? რა წაიკითხე?

— რა, ბატონო, და ხუთი ქე მიაგორეს და
სხვები მიწამ ჩაყლაპა თუ ცამ ვერავენ გაიგოვო...

— ვინ გაიქცაო, ბიჭო, ვინაო?!— შეჭყვირა
მრისხანეთ ილია მანუჩარიჩმა.

— ჩაჩნები, ბატონო ჩაჩნებიო!?!

— უთუოდ სიზმარშია ეს უბედური რა უჭირ-
და, ბიჭო, ჩაჩნებს გასაქცევი სად ჩაჩნები და სად
ომი?!

— აბა შავას რეიზა კადრულობთ, ბატონო!!
ციხეში მყოფი გაჭირვებულია, აბა რა ჯანაბამ დაა-
ლხინა?!!

— ქეშმარიტად გაგიჟდა ეს ოჯახდაქცეული.

— თქვე დალოცვილო, თუ არ კითხულობთ
ამ გაზეთებს, ფულებს მაინც რეიზა იხთით ტყუილა.
აგერ არ სწერია, ლადიკავკაზის ციხიდან 50 ჩელო-
ვკა გეიქცაო ხუთი მოკლეს შვიდი დასჭრეს და
დანარჩენები გეიქცენო?..

— მოდი ახლა და ჰკუა ჰკითხე ამას!!! ქარ-
თველი მაინც არ იყოს ეს ოჯახდაქცეულის შვილი!
გულმტკინვეულათ წარმოსთქვა ილია მანუჩარიჩმა
და სასოწარკვეთილათ ხელი ჩაიქნია.

— რავა, ბატონო სიცრუეა ვითამ?!!

— შეიძლება სიმართლაც იყოს, მაგრამ შე-
გამოყუყუებულაო, ვლადიკავკაზის ჩაჩნებზე კი არა,
სათათრეთიდან გადმოხვეწილ სომხებზე ვლადიკავ-
კაობთ.

— სომხებზე?! სომხები არ ვიცი და ჩვენი

მეზობელი დოხტურის ქართველი ლაქია კი გადახ-
ლეწილა საცხა ორი დღეა ეძებენ მარა კვალს ვერ
მიაგნეს.

— შენ არსად შეხვედრიხარ ქუჩაში გადმო-
ხვეწილ სომხებს?!

— თქვენ ქე მოგესხანებათ. სიარულის მტეც
რას ვაკეთებ, მარა არსად არ დამინახავს...

— აკი მეც მასე არ ვფიქრობ რომ არსად არ
არიან გადმოხვეწილები!! და ნურც ინებოს ღმერთმა
მათი აქეთ გადმოხვეწა, თორემ ის გადმოხვეწილები
ახლა რომ თბაღისს ეპატრონებიან, წაილაპარაკა
ილია მანუჩარიჩმა და მსახური შემდეგი შინამრისის
საპასუხო დებეშით აფრინა ფოსტაში:

თფილისი ე. ი. ხატისოცს;

„ჩემი ფეხით შემოვიარე მთელი ქუთაისის გუ-
ბერნია, დაწყებული ალექსანდრეს ქუჩიდან, გიმ-
ნაზიის ქუჩამდე, მაგრამ ერთი, გადმოხვეწილი ვერ-
სად ვიპოვე“. ი. შ. ჩაქყვანი.

ბ. მწვანეყვავილელი.

გიგო და გიტო.

გიგო. ხოშგელდუმ გიტო! რას იტყვი ძამო,
თუ რამე იცი აბა საამო?

გიტო. საფარ გელდ ყარდაშ! საქმეა ცუდათ,
სჩანს ეს ქვეყანა თლათ მოსპონ უნდათ.

გიგო. ჰო, ომი ძამო, არ გკითხავ მაზე...
მომბეზრდა ბქობა პოლიტიკაზე.

მე მოგახსენებ შინაურებზე
ზოგ-ზოგ ბობოლა ბედაურებზე.

გიტო. რა ვითხრა, აბა მაგათი ჰკუის
კაცი გგონია—გლალატობს, სტყუის.
აგერ, ექიმი ვილაც—ბაია,
თურმე გაეგდო სურდა ხმაია...
გუშხამ ლესელებს წაჰკიდა ბელა,
განცხადებები გამოაქრელა:

„მოვედით ჩემდა უძღურებოო,
მე მკურნალი ვარ სანაქებოო,
მასთან ვიქმ საქმეს სასახელოსო
ქანქარს დაუტოვ სამკითხველოსო!“
შემოკრბენ ციებ-ცხელებიანნი
ურიცხვი ჰკვალე-ხველებიანნი
ურმებ-ეტლებით და ჯალამბრებით,
დედავ! ვარია ტელეგრამებით...
ბილეთები სულ გაყიდულია
ახლა ვინ ეტყვის ხალხს რომ ტყუილია...

დეპეშები

გიგო. ფუ, შევარცხინე კაცობა მისი
 ეგ რა სიცრუის სკოდნია კურსი?!
 აგერ მეც გითხრა ერთი ამბავი:
 ჩვენს კოპერატივს უქნია ხვაფი...
 ორას ოცი და რაღაც ქანქარი
 აღარცა ჩვენ გვაქვს, აღარც მაქ არი.

გიტო. ეგ როგორ მოხდა, გეთაყვანები,
 გუშხამ რომ ქოდათ გრძელი ენები
 ნოქარი გარეთ გამოაბრძანეს
 და ესდევნება მას დააბრალებს,
 მარა ახალი გაუჩნდათ ქირათ
 და წუნიობა დაუჯდათ ძვირათ!
 ეხლა მოიხმონ მახარობელი,
 (ჩიბათის ასჯერ დამამხობელი)
 ენა ქარბობით გატიტვლებული,
 და თავმჯდომარე ივან ქებული
 ამასთან კიდევ სამსონ ქაბუკი,
 და უკრან პლატონს ნალარა, ბუკი,
 ჩვენ დავამდეროთ: „ჩვენი ჭკლის მჭირს“
 რატომ მივანდეთ მაშ ბოსტანი ვირს?

გიგო. საბჭოს წევრები რაღას შვრებიან,
 არც ამჟღავნებენ, აღარც წყრებიან?

გიტო. არ ვიცი ძმაო, როგორ ვთქვა, თვარა
 გულს კი მაკლია მაზე პატარა.
 სიმართლეს აქვენ, შრომასაც ბედვენ,
 მარა როდესაც ასეთებს ხედვენ,
 არც მწვადის დაწვა, არც შამფურ ტარის
 მოვალეობის ღალატი არის...

გიგო. ეგ მარჩიელი ვინდა არისო
 ბეგუკასას რომ ხშირათ დადისო?

გიტო. აი ვის უნდა მწვაფი მათრახი,
 ამ აფერისტმა დაძარცვა ხალხი.
 აქეთ-იქიდან მოაქვთ ძღვენი...
 მასპინძელს მაინც რათ არ რცხვენია?

გიტო. მშვიდობით ძმაო, კვლავ განახავ კვირეს

გიგო. განახავ ამ თქმისთვის თუ არ გვიჭირეს.
 ხიც-ხიც.

ფოთი. „ეროვნულმა“ მუშებმა დაადგინეს
 როგორც პრესით ისე აგიტაციით სამკვდრო-სასი-
 ცოცხლო ბრძოლა გამოუცხადონ და სამუშაოდან
 გარეკონ „სამშობლოს ვარისმყოფელი მუშები, რომ
 ამით იხსნან როგორც ქართველი ბურჟუაზია, ისე
 ქართული მრეწველობა დაღუპისაგან.

იქიდანვე. ვადაჭკორიას სტამის მუშებმაც
 ამავე მიზნით გადასწყვიტენ გააგრძელონ სტამბაში
 მუშაობა ძველებურათ ე. ი. დღე და ღამეში 4 სა-
 ათის დასვენებით მიუხედავად ამისა, რომ ამგვარმა
 შრომამ ერთ მუშას უკვე დაუზიანა ფილტვები და
 ექიმის რჩევით თავი გაანება მუშაობას. რადგან
 ყოველი დიდი საქმე მსხვერპლს თხოულობს „მუ-
 შებიც“ სწირავენ.

იქიდანვე. ხე-ტყის ქარხნის მუშებსა და ხა-
 ზენებს შორის დადებული შეთანხმების პირობა
 ხაზენმა მოისრაფეშვილმა კოპერატივის ფურნე-
 ში „შეინახა“, რადგან მოგეხსენებათ ფოთი ქაო-
 ბიანი ქალაქია და პირობა დაობებისაგან და-
 იფარა. აგრეთვე ცხოვრებაშიც „დაცულია“ დადე-
 ბული პირობები მიუხედავად იმისა, რომ ხაზენმა
 თოდრადემ ყოფილი მუშის მაგივრათ თავის ნათე-
 სავი დააყენა სამუშაოზე და მუშა „დასასვენებლათ“
 გაუშვა. მუშებიც „გამოფხიზლდნენ“ ამ გარემოე-
 ბით და ყოველ საღამოობით იკრიბებიან „თადეო-
 ზის სახელობის სახალხო სახლში“ მუშა თედორა-
 იას „ლექციების“ მოსასმენათ.

ბუტუნას სააგენტო.

კაცხი. მცირე რიცხოვანი ჯგუფი, მასწ. ქა-
 ლის ქოჩიაშვილის მეთაურობით, დაბინდებისას მო-
 ულოდნელად თავს დაეცა საქალებო სკოლას, დაა-
 ხვეინა განაპირა სოფლამდის და გამაგრდა აბესაძის
 დუქანში, დელის პირად. თავზარ დაცემულმა ხალ-
 ხმა კონტრიერში მიიტანა და შესძლო შკოლა
 ისევ საზ. შუაგულში შემოეტანა. მიუხედავად იმი-
 სა, რომ საქმე მცირე ჯგუფის სასტიკი დამარცხე-
 ბით გათავდა, ჯერაც გამოურკვეველია, თუ ვინ
 უნდა ზღოს ომისგან მიყენებული ზარალი.

ზახრუმა.

ს. დარჩელი. არ შემოძლია არ დავეთანხმო
 მე-20 ნომერში ბ. ხანის მიერ გამოცხადებულ დე-

პეშას. აქაც ბ. მ. კანდელაკის აფთიაქში დამზადებული წამალი ისეთივე სხვა და სხვა მიზეზების გამო როგორათაც დ. აბაშის აფთიაქში, ნაკლებ სამედოთ იქმნა ცნობილია დარჩელის ზოგიერთ პირებისაგან, რომლებმაც მიიღო კიდევ „აგენტობა“ მეზობელ ს. კახათის აფრთქარი ბ. ე. ნადარეიშვილისა და ელვის სისწრაფით ვააერცელეს ხმა: „ცივების უებარი წამალი „სეკრეტი ნადარეიშვილისა“ იწოდება მხოლოდ კახათში ისიც იაფად, მიუხედავად ომიანობისაო“. მართლაც კურთხეულ იქნას ნიჭიერება ამ პატროსან გვამისა, დიდძალი ხალხი მიიზიდა და გაჰკურნა დროებით. საუბედუროთ მმართველი თითონ არის, მუშა ხელიც მეტი არა ყავს და ვერ აუღის მუშტრებს, რიგის გარდა (როგორც სადგურის კასაში) არვის ღებულობს, მაგრამ უფრო ხელს უშლის სუსტ ავადმყოფებთან დასახედავად წაბრძანება. ვინც ეღირსება კი „სეკრეტის“ (ანილინ გარეული ქინა) კაპსულების შეძენას მის ბედს ძალდი არ დაყუფს, თუნდ ციებისგანაც არ განიკურნოს სანამ ათი კაპსულის მიღებას გაათავებდეს ლაზათიანათ შეუღებავს ცისფრათ შარდს.

დიდათ დავალებული ვიქნები ბ. ეშმაკისაგან ნებას მომცემდეს მათის მეოხებით მადლობა გამოუცხადო იმ მეცნიერ ადამიანს ასეთი უებარი „სეკრეტი“ წამლის გამოგონებისათვის და ბ.ბ. აგენტებს რო კარგა დაჰკრეს საყვირი და ტყვილათ გაუგებრათ არ დაგვაკარგვინენ წამლის ფასი ჩვენს დარჩელის ძველ აფთიაქი (დიდი ხანია აქ ეს აფთიაქში არსებობს და კურთხეულ კანდელაკსაც იმდენი „ზაპასი“ ქონია, რო დაძველებულა თურმე წამლები!).

ყანი.

ფოტობა

ზოსიმეს თქვენი ლექსი „გოდება“ ასე თავდება:

„მე რაღა ვარ ქვეყნაზე
და რათ მიდიხს მე ცხოვრება?
დედა-ენას რა ვერა ვსწახ,
ენაზედ რომ შებრკება.
და მკითხველო, შენ ჭაბუკო,
დრის ნუ ჰქარგავ სჯობს;
თორემ ჩემებრ მოინდულო,
ასე იტყვი ვაი, ვაი“.

ექვს გარეშეა, მკითხველი ჭაბუკიცა და ხნიერიც უთუოდ იტყვის „ვაი, ვაის“, როცა ამგვარ ნაწარმოებს წაიკითხავს.

ლუკა ტბისპირელს. თქვენ გვაცნობებთ: „ჩემი ცლდი ცლტა თქმე ჩაყარდნადა, თვალები განზე აქვს მიდრეციალი, ცხიდა სმელას ხორთუმს მიუყავს, ეურთ სმენას აკლას, თორემ სისხლ კიდევაც სჭარბობს და სხვა“.

თქვენ როგორც ხედავთ ბედნიერი ყოფილხართ, ხოლო ჩვენ მამინ ჩავთვლით თავს ბედნიერთა, თუ მან წერა არ იცის.

ცილთას პირელს. არც სახუმაროა, არც სერიოზული, არც დაიბეჭდება.

განჯელს (და სხვა ამგვარებს). სარდაქიო წერილი იწერება ქალაქის მარტო ერთ მხარეზე პროზათ (ან ლექსათ). წერილის შინაარსი უნდა იყოს საინტერესო და სიმართლისაგან არც დიდათ დაშორებული. წერილის ბოლოში დამწერმა უნდა მოაწეროს თავისი სახელი, მამისახელი და გვარი. ამის შემდეგ შეუძლია ფსევდონიმიც აღნიშოს.

დიკოლას. „სუფსაში დიდი კარტ ბაქია-ბუქის თამაშია“ — იწერებია თქვენ. ეს რაღაც ახირებული თამაში უნდა იყოს „ბაქია-ბუქის“ თამაში. „მე არ მიუყავს, მაგრამ შინცა ვეჩრები“.

საკვირველია ღმერთმანი, თუ არ გიყვართ რაღას ეჩრები?

ჭაგნელ ჩიტუნისა.

„ჯერ ვესტუმრება ვეჭარ „ხისინას“
მივუდიდინებ ნუჯაო

(ვაი თუ სართ გამომეკიდა
ის არის სათბეჯაო“)

რედაქცია „ეშაკის მათრახისა“ გულწრფელად
გირჩევს მიხვიდეთ იმ „ხიხინა ვაქართან“, თუ კი
ის მართლა სართ გამომეკიდება. ვინ იცის!

„ლ“-ს. თქვენ სამი ლექსი გამოგზავნეთ. ერთს
აწერია „ლ. კვატია“, მეორეს „ლ. ჭუკია“, მესა-
მეს „ლ. გოჭია“.

ფსევდონიმი ყველგან შესაფერია, მაგრამ ლექ-
სი არცერთი არ გამოდგა. ივარჯიშეთ სხვა ცხო-
ველებზედაც.

ლეის პირელს. თქვენს ლექსს მნიშვნელობა
ექნებოდა მარტო ხოფისათვის და ისიც მაშინ, თუ
რომ ბ-ნი ფერშალი დარჩენილიყო, მაგრამ ის რა-
კი მოგშორდათ სხვა რაღაა საჭირო.

„გოროდისტ მარადისტს“. თქვენი პატარა წე-
რილი სამჯერ წავიკითხეთ და მხოლოდ ერთად-
ერთი დასკვნა გამოვიტანეთ: დავიტოვოთ თქვენი
ფსევდონიმიდან ორი ანბანი ჟურნალში დასაბეჭ-
დათ, სახელდობრ პირველი სიტყვიდან ასო „ს“,
ხოლო მეორედან ასო „ტ“, დანარჩენს დაგიბრუ-
ნებთ თქვენ.

ევსევის. აი თქვენი „სიზმარი“.

„ერთხელ სიზმრად დიდ მიდრწე
საფხისა თავი მოეყარა,
ზუნჯარეს გილეკლემი დაეჭიანა
და ჩამოსასხნობათ მოეყვანა.
ამ დროს ზეგით ავიხედე
მომეჩვენა რაღაც ერთი,
დაუფუგინდი, ქვევით მოდიოდა
ყოფლათ შემძლე მამა ღმერთი“.

მაღლობა ღმერთს, რომ ჩვენ ცხადში ვნახეთ
თქვენი ლექსი. თორემ „სიზმრის ახსნაში“ სწერია:
— ლექსი იხილო უშნო და უფასათა არისა თუნიერ
ნახეუში — აჟია. ძალღმა ცოფიანმა გიკბინოს.

იპო ორჯონიკიძეს. „ლიზიკო“ აღმოჩნდა.
წაიყვანეთ „განათლების“ კანტორიდან.

პატარა სცენა

- გამარჯობა ივანე შენი.
- სიმონს გოუმარჯოს, მობრძანდი, რა გნე-
ბაეს?

— ერთი წულა მინდა, ძამია და თუ რიგია-
ნათ მომცემ კი დაგიმადლებ.

— შენც კი იცი, ჩემო სიმონ, ყორიფელი
გაძვირებულია, თავის რჩენა გაჭირდა, მარა შენ
მანც რიგინათ მოგცემ. ჩემი ძველი მუშტარი ხარ.
(იღებს და აძლევს წულებს).— აგი ცამეტი აბაზი,
აგი კი სამი მანეთია.

— რა ამბავია, კაცო, ავისიძვირე? კი მითხა-
რი ძვირიაო, მარა ცეცხლი თუ ეკიდებოდა აი კი
აღარ ვიცოდი.

— რა ვქნა, სიმონ, ტყავი გაძვირებულია, და
ათასი ბანდიც მაქ, რომ ჩამოგიყვე თითები არ აგი-
თავდება.

— ბანდი ჩემდენი შენ არ გექნება ძამია!

— ამას ნუ იტყვი სიმონ. მიჩვენე ხელი (სი-
მონ აძლევს ხელს, ივანე კი თითო თითოთ აკა-
კვებს თითებს) მოკაკვე აი ერთი, ეს სახლია გასა-
კეთებელი, ახლა მოკაკვე მეორე, — აი ჩემი უფრო-
სი ქალიშვილი ლუბაივია, მოკაკვე მესამე, უმცრო-
სი ქალიშვილი თამარია, მოკაკვე მეოთხე — ჩემი
ცოლი მატრონია, ახლა მე მომკაკვე, ძმაო, რაღას
მერჩი, მეც ქამა მინდა. ამდენი ხლაფორთი მაქ
ძმაო, ეს ყველა ჩემმა მუშაობამ უნდა გაასწოროს.

— შენ ძმაო ხუთი დაგიჩა მოსაკაკვავე და
მე რომ ჩამოგიტვალო ფეხის თითებიც უნდა მია-
ტოლო. შენ სახლი ქე ააშენე, მე ღორი როის
გამიტანს საფარეშოდან იგიც არ ვიცი. თუ ნაკლებ
მომცემ კარგია, ძმაო, თვარა რა გიყო შენი ნებაა.

— ვერა, ძმაო, არ შემიძლია.

— მშვიდობით ბრძანდებოდე. (მიდის).

— მშვიდობით, ისთე შენი ხათრიზა ორ-ორ
შაურს კი დაგიკლებ.

— ვერა, ძმაო, ეს ნამეტარი ძვირია, შენ
რომ მოსაკაკვავე გყავს ყველაის რჩენას მე თუ მი-
კვეთ, მანც გამძრობია ქათიბა და იგია.

ჩიკვატია.

იბეჭდება და ამ მოკლე ხანში გამოვა კ. თავართ-
ქილაძის მიერ შედგენილი და კანტორა „განათ-
ლების“ მიერ გამოცემული 1916 წლის.

კედლის კალენდარი

კალენდარი დასურათხატებული იქნება მწერ-
ლების და საზოგადო მოღვაწეობის სურათებით,
მოზრდილი ფორმატის.

დაკვეთა ეხლავე შეიძლება შემდეგი ადრესით:
Тифлисъ, Почтовый ящикъ № 96. С. Р. Та-
варткиладзе.

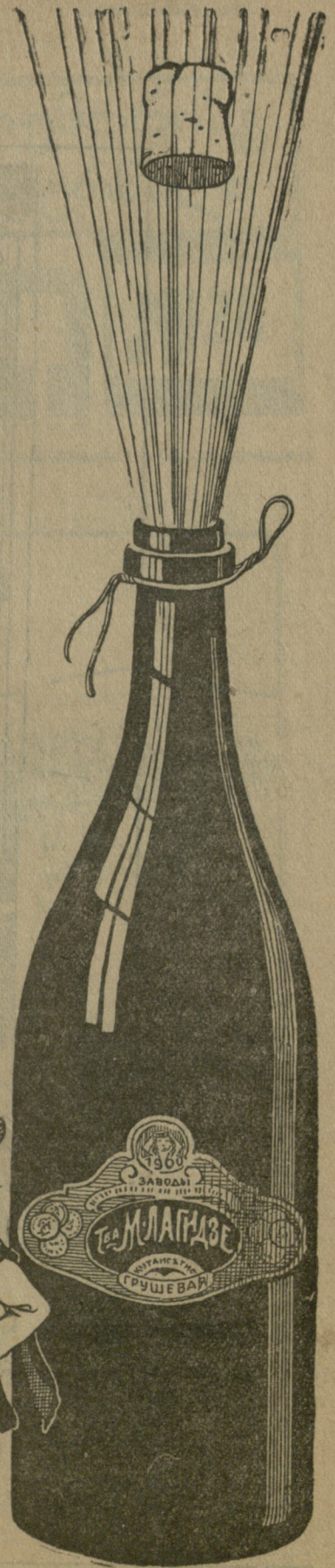
გაუფრთხილდით თავიანჯ ჯანმრთელობას — მიირთვით

უცუქრული

ამოთხოვეთ ყველგან!

დასაწყობო

ხილველ-მადნეულის სამკურნალო

რა მასმევს ლაღიძის წყალს?

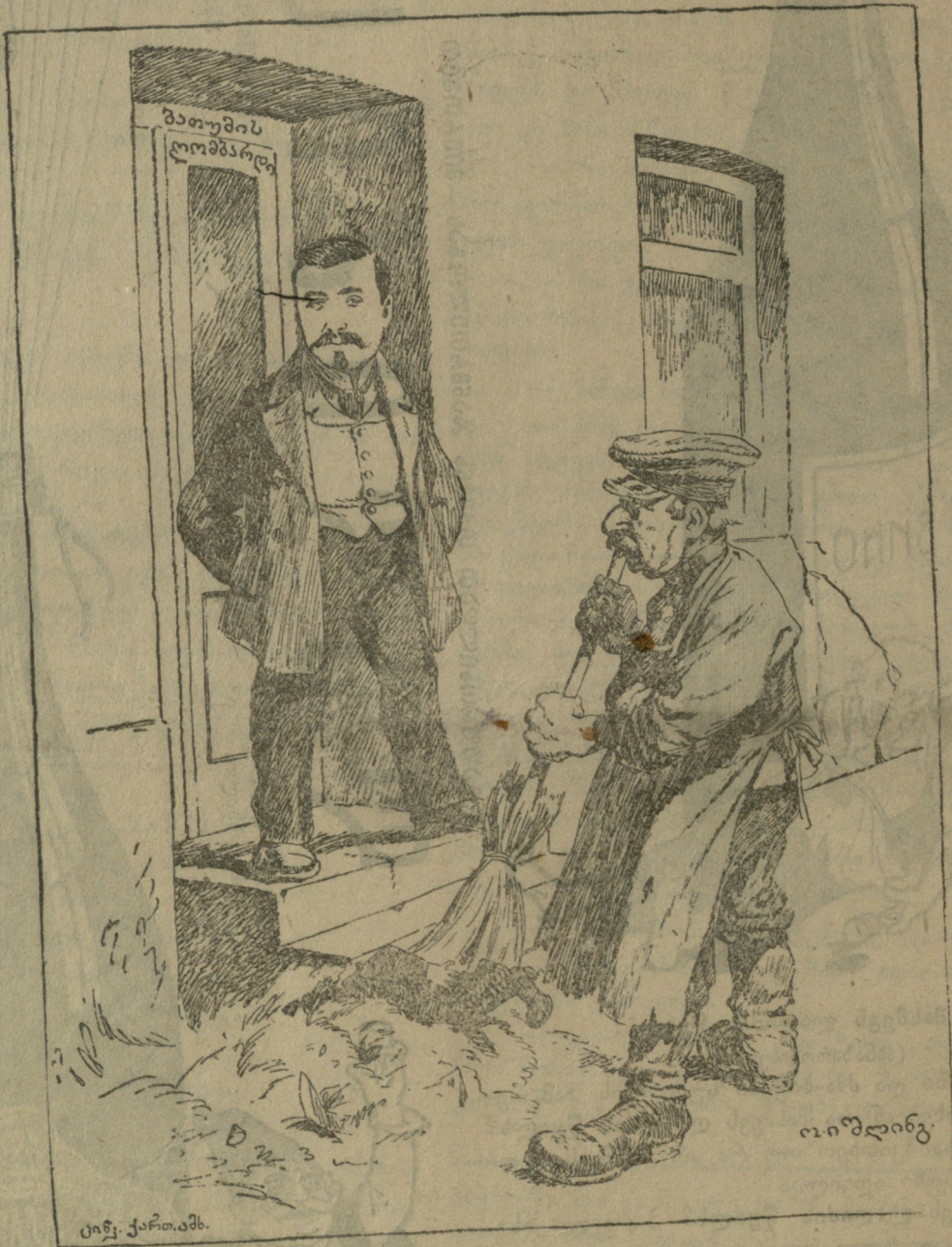
(ახნაზარვისებური)

— ნაცნობები და ძმა-ბიჭები სულ იმის ჩამციებინან და მკითხებინან რა მასმევს ლაღიძის წყალს?

— თქვენ ისა მკითხეთ თუ რა არ მასმევს, თორემ მავისი პასუხი ადვილია.

— რა მასმევს ლაღიძის წყალს? პირველი ისა, რომ მინდა ვიცოცხლო და ჯანმრთელად ვიყო, ვიცი რომ ლაღიძის წყალი ნამდვილი ბუნებრივია, ის არ არის სახარინითი და სხვადასხვა დოზანათი გამტკბარი, ვიცი რომ ის ფლტრში გატარებული და გადადუღებული წყლიდან არის მომზადებული, მაშასადამე მჯერა რომ მასში იმის ოხერი რაღაცა ბაცილები არ ერევა და ვიცი არ მოვიწამლები. რა მასმევს ლაღიძის წყალს? მე რას მკითხებით, თვით იგემეთ მისი გემო და მერე მე აღარ მკითხავთ და თუ მაინც მკითხავთ დამაცათ და მოგახსენებთ!

მეფოვე. ბატონო, პარპენიც გავაყოლო?
 ახალი გამგე. გაყოლე. გაყოლე.